

Journal of Recreation and Tourism Research

Journal home page: www.jrtr.org

ISSN:2148-5321

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ

Ali SOLUNOĞLU^a

Aylin NALÇACI İKİZ^b

^aKırıkkale Üniversitesi, Fatma Şenses Sosyal Bilimler MYO, Kırıkkale, Türkiye (alisolunoglu@msn.com)

^bKırıkkale Üniversitesi, Fatma Şenses Sosyal Bilimler MYO, Kırıkkale, Türkiye (a.nalcaci@yandex.com)

ARTICLE HISTORY

Received:

12.04.2017

Accepted:

13.06.2017

Anahtar Kelimeler:

Girişimcilik
Girişimcilik eğilimi
Üniversite

Keywords:

Entrepreneurship
Entrepreneurship tendency
University

ÖZ

İlk kez 18. yüzyılın başlarında tanımlanan Girişimcilik, özellikle 80'li yıllardan sonra ülke ekonomilerine sağladığı katkılardan dolayı giderek önemini arttırmıştır. İnsanın fikrinsel emeğinin ekonomik değere dönüştürülmesi olarak ifade edilen girişimcilik, yeni iş fikirlerinin ortaya çıkması, bu fikirlerin çeşitli yatırımlarla hayata geçirilmesi, yatırım sayısının artması ve sonuç olarak ülkelerin kalkınması için gereklidir, bunun sağlanabilmesi ise mevcut girişimci sayısının artırılabilmesine bağlıdır. Bu konuda üniversitelere büyük görevler düşmektedir. Öğrencilerin mezuniyetleri sonrası iş yaşamlarında girişimci olarak yer alabilmeleri ancak girişimci kişilik özelliklerinin ortaya konabilmesi, girişimcilik eğilimlerinin belirlenebilmesi ve girişimcilik eğitimlerinin yaygınlaştırılması ile mümkün olmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, potansiyel girişimci olan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi ve bu eğilimde etkili olan faktörlerin ortaya konulmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, Kırıkkale Üniversitesi Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencileri üzerinde bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin girişimcilik eğilimleri çeşitli demografik ve kategorik değişkenler açısından değerlendirilmiştir.

ABSTRACT

Entrepreneurship was first described in the early 18th century, especially in the increasingly important due to the increased contribution to the country's economy after 80 years. Man's intellectual labor, expressed as the transformation of the economic value of entrepreneurship, the emergence of new business ideas, the implementation of various investments of these ideas, the increasing number of investment and is essential for the development of the country as a result and this can be achieved it depends upon increasing the number of existing entrepreneurs. Major tasks fall to universities in this issue. After graduation the students involved as entrepreneurs in business life can only be revealed personality traits of entrepreneurs, it is possible to determine the trend of entrepreneurship and the promotion of entrepreneurship education.

The aim of this study is to determine the entrepreneurial tendency of university students as potential entrepreneurs and to establish the effective factors in this tendency. For this purpose, a study was conducted on Kırıkkale University Fatma Şenses Social Sciences Vocational School students. As a result of the research, entrepreneurial tendency of the students are evaluated for various demographic and categorical variables.

**Sorumlu Yazar:* Ali SOLUNOĞLU

E posta: alisolunoglu@msn.com

GİRİŞ

Girişimcilik, özellikle ekonomik ve sosyal boyutlarından dolayı araştırmacıların ilgisini çeken konulardan biridir. Yapılan araştırmalar, girişimciliğin, ekonomik etkinliği artırabilen, piyasalara yenilik getiren, yeni işler oluşturan ve istihdamı arttırabilecek kasıtlı ve planlı bir davranış olduğunu vurgulamaktadır (Shane ve Venkataraman, 2000). Birçok çalışma, girişimciliğin öğretilebileceğini ve girişimcilik eğitiminin girişimci tutum, niyet ve yetkinlikleri teşvik etmek için en önemli araçlardan bir olduğunu ifade etmektedir (Falkang ve Alberti, 2000; Harris ve Gibson, 2008).

Girişimcilik eğitimi bireysel düzeyde tutum, davranış ve kapasitelerin geliştirilmesiyle ilgilidir. Avrupa Komisyonu (2008), girişimciliği 'kişisel fikirleri eyleme dönüştürme yeteneği' olarak tanımlamaktadır. Dünya Ekonomik Forumu raporunda (Volkman v.d, 2009) vurgulandığı gibi, günümüzde yeniliğe, yeni çözümlere, yaratıcı yaklaşımlara ve yeni işletim yollarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, ilk kademedden başlamak üzere okullarda uygulanacak girişimcilik eğitimleri ile girişimcilikbecerilerinin, tutumlarının ve davranışlarının geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Girişimcilik eğitiminde amaç, bireylerin girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkartılarak, bunun farkında olmasını sağlamak, bu niteliklere sahip olanların hata yapmasına engel olmak ve diğer üretim faktörlerinin daha verimli kullanılmasını mümkün kılmaktır (Balaban ve Özdemir; 2008; 146).

Hazırlanan bu çalışmanın, araştırma amacına paralel olarak elde edilen bulguların, gelişim sürecinde olan girişimcilik alanına ve bu alana ilişkin yapılan/yapılacak olan araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir. Çalışmada öncelikle girişimcilik ile ilgili literatür özetlenmiş daha sonra çalışmanın yöntem bölümünde üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimine dair veriler analiz edilerek yorumlanmıştır. Sonuç bölümünde ise girişimcilik alanına yönelik çıkarımlarda bulunularak çalışma tamamlanmıştır.

GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişte değer kazanan olgulardan biri olan girişimcilik, üretim faktörlerinden biri olmakla birlikte “*düşünsel emeğin değere dönüşmesi*” şeklinde tanımlanmakta, (Segal, vd., 2005; 43) ayrıca fırsatların keşfi ve yeni ekonomik faaliyetlerin yaratılması ile yeni bir organizasyonun ortaya çıkarılması şeklinde ifade edilmektedir (Reynolds, 2005; 360).

Girişimcilik kavramının temelinde her ne kadar yeni bir işletme kurma düşüncesi yatsa da girişimcilik her türlü yenilik ve değişim faaliyetini içermektedir. Bu nedenle girişimcilik yeni bir işletme kurmanın yanında var olan işletmelerde; işletmelerin büyümesi, değişmesi ve gelişmesi için yapılan yenilikçi, yaratıcı faaliyetleri de kapsamaktadır (Nalçacı İkiz, 2011; 73).

Girişimcilik genellikle “girişimci faktörü” başlığı altında tartışılmakla birlikte “girişimci işlevi”, “girişimci inisiyatifi”, “girişimci davranışı” ve “girişimci ruhu” olarak da ifade edilmektedir. Girişimci faktörü, üretimde, emek, doğa ve sermayenin dışında kalarak, klasik düşünceden farklı bir şekilde yeni bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Girişimci işlevi, fırsatların keşfedilerek işletilmesi veya işletme kurulması anlamına gelmektedir. Girişimci davranışı, risk almayı, yeniliği ve başkaları üzerinde etkin olmayı gerektirmektedir. Girişimci inisiyatifi, yeni bir kombinasyon yaratmak için pazardaki sorunların nedenlerini doğru şekilde tahmin ederek buna karşılık yenilik yapma niyetini ifade etmektedir. Girişimci davranışı mevcut bir organizasyon içinde veya dışında yaratıcılık, risk alma, yenileme veya yenilik kavramlarını kapsamaktadır. Son olarak girişimci ruhu yöneticiliğe ilişkin arama, keşif ve yenilikçilik isteğini vurgulamaktadır (Cuervo, vd., 2007; 3).

Literatür incelendiğinde, girişimciliğin pek çok kişilik özelliğinin birleşmesi sonucu ortaya çıkan bir faaliyet olduğu görülmektedir. Girişimci kişilik özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilmektedir (Avşar, 2007; 12, Solmaz, vd., 2014; 43, Salur ve Toprak, 2015; 10).

Belirsizlik Toleransı: Belirsiz durum, veri yetersizliği nedeniyle birey tarafından net olarak anlaşılamayan ve sınıflandırılmayan durumdur. Belirsizlik toleransı ise, bu duruma pozitif tepki verebilme yeteneğidir.

Bağımsızlık İhtiyacı: Bir işe başlayarak bu işi sürdüren kişilerin girişimci olarak kabul edilmesi yeterli değildir. Girişimcilerin gelecekte oluşabilecek belirsizliklere karşı alacağı kararlarda kendine güven duyması ve bağımsız davranması önemlidir.

Risk Alma: Risk alma faktörü girişimciliğin en önemli kişilik özelliği olarak ifade edilmektedir. Girişimcilerde

farklı olaylara yönelik değişebilen risk alma seviyesi, kişisel risk algısının farklılaşmasından kaynaklanabilmektedir (Avşar, 2007; 12). Ayrıca risk alma ile girişimci olma özelliği arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır (Caliendo ve Kritikos, 2011: 2).

Yenilikçilik: Girişimciler yeni bir şey icat etme veya mevcut bir şeyi daha iyi yapma ve bunu topluma sunma konusunda yeteneği olan kişilerdir. Yenilikçilik, iş yapma konusunda yeni ürünlerin, hizmetlerin ya da yolların geliştirilmesini sağlayan bir özelliktir.

Başarma İhtiyacı: Mc Clelland'a (1961) göre başarma ihtiyacı insan davranışının ardında yatan itici bir güçtür. Başarma ihtiyacına duyulan istek, kişilerin yenilik peşinden koşarak risk almalarında ve başarılı girişimler ortaya koymalarında önemli bir psikolojik etkidir.

İnsanlarla İlişkiler: Girişimci bireyler işlerinin bir parçası olarak sürekli başkalarıyla iletişim halindedirler. Bunun sonucu olarak insanlarla iyi ilişkiler kurabilme yeteneğinin yüksek olması gerekmektedir. Özellikle küreselleşen pazarda kendini daha iyi anlatmak hem iç hem dış çevrede bulunan insanlarla iyi ilişkiler kurabilmek açısından oldukça önemlidir.

Yaratıcılık: Literatürde yer alan birçok çalışmada (Ahmetoğlu, vd; 2011, Shane ve Venkataraman; 2000) girişimci, yenilik yaratarak, katma değer oluşturan ve bunları birer fırsata çevirerek değerlendiren kişi olarak tanımlanmaktadır. Ward'a (2004) göre girişimciliğin farklı dönem ve süreçlerinde yeni fikirlere bağlı olarak tekniklerin ortaya çıkmasında, bilgi, yaratıcılık ve girişimcilik faktörleri birbiriyle ilişkilidir.

İç Kontrol Odağı: Rotter (1990), iç kontrol odağını, bireylerin yaşadıkları olayların sonuçlarından kendilerini sorumlu tutmaları ve olayların sonuçlarının kendi kişisel özelliklerine ve davranışlarına bağlı olduğu beklentisi olarak tanımlamaktadır. İç kontrol odağı, kişinin gerçekleşen durumlar karşısında kendisini kontrol edebilmesinin ve yaşantılarının kendi kontrollerinde olmasını ifade eder. İç kontrol, girişimci her bireyde bulunması gereken bir özellik olarak ifade edilmektedir (Din, Anuar ve Usman, 2016; 122).

Girişimcilik Eko-Sisteminin Yaratılmasında Üniversitelerin Rolü

Girişimci özellik ve becerilerinin gelişmesine katkıda bulunan en önemli faktör, bu yönde teorik ve pratik eğitim değerine sahip olan yüksek kültür modelleridir. Bu çerçeveden bakıldığında, insanların doğumdan sonraki hayatlarından başlayarak, ömür boyu devam eden sosyalleşme ve kültürlenme süreçlerine genel anlamda eğitim denilmektedir. Diğer yandan girişimciliği, fırsatları görüp bunları değer yaratım sürecinde işleyerek ortaya koyma süreci olarak ifade ettiğimizde, yürütülmekte olan eğitim sisteminin kişilerin girişimci özelliklerinin, yaratıcılık yeteneklerinin, bağımsız ve isabetli karar alabilme kabiliyetlerinin ve içsel kontrol mekanizmalarının gelişmesini sağlayabilme gücüne sahip olması gerekir (Başar, 2014; 32). Örgün eğitimin son aşaması olan üniversite, sosyalleşme imkânının güçlü olduğu ve girişimcilik özelliklerinin kazanıldığı son kademedir. Temel fonksiyonu yeteneği, teorik ve pratik olarak işlemek olan üniversite; girişimci adaylarına toplumsal ve küresel gelişmelere uyum sağlayabilecek davranış örüntüleri kazandırmanın yanı sıra bunu bireysel ve toplumsal kaliteye dönüştürme işlevine de sahiptir (Şahin, 2011; 125).

Girişimciler, yaşadıkları toplumlarda etkinlik gösteren, olumlu işler yapan ve kayda değer bireyler olarak kabul edilmektedir. Girişimciler her şeyden önce bir insandır. Bu nedenle girişimcilerin içinde yaşadıkları sosyo-ekonomik ortamın birer ürünüdürler (Arıkan, 2002;59). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2016 yılı verileri Türkiye'de 15-34 yaş grubundaki işsizlik oranını %13,2 olarak açıklamış ve ön lisans mezunu olanların %16,8'inin, fakülte mezunu olanlarda ise %13,3'ünün işsiz olduğunu belirtmiştir. Yine TÜİK (2017) tarafından yapılan çalışmalarda Türkiye'de eğitim hayatı sonlandıktan sonra 15-34 yaş grubunda yer alanların %19'u ilk işine üç yıl sonra sahip olduğunu, ilk altı ay içerisinde sahip olanların oranının ise %14,1 olduğunu belirtmiştir. Verilen istatistikler toplumsal olarak başarılı girişimci adaylarına duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Yapılan çalışmalar (Din vd, 2016; Yılmaz ve Günel, 2011; Fidan ve Çiftçi, 2010; Demirel ve Tikici, 2010; İbicioğlu vd, 2009; Karabulut, 2009; Güney ve Nurmakhmatuly 2007; Örcü vd, 2007; Yayla ve Sevin, 2015; Patır ve Karahan, 2010; Avşar, 2007; Naktiyok ve Timuroğlu, 2009; Cansız, 2007) yükseköğrenim eğitimi alan gençlerin girişimcilik eğilimi ve kişisel özellikler açısından çeşitli avantajlara sahip olduğunu ve potansiyel girişimci olarak düşünüldüğünü ortaya koymaktadır. Üniversiteli gençlere atfedilen bu durum sebebiyle, toplumsal ve ekonomik refahın temin edilmesinde ve girişimcilik eko-sisteminin oluşturulmasında üniversitelerde gerçekleştirilen girişimcilik eğitimlerinin yadsınamaz bir rolü olduğu görülmektedir.

YÖNTEM

Bu araştırma 01 Ocak 2017- 31 Mart 2017 tarihleri arasında Kırıkkale Üniversitesi Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulanmıştır. Kırıkkale Üniversitesi Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu kayıtlı öğrenci sayısı 1264' tür. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak kullanılan anket formu öğrencilere gönüllülük esasına göre uygulanmış ve toplamda 504 ankete ulaşılmıştır. Araştırmada kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, Avşar (2007) tarafından öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini belirlemek üzere hazırlanan 40 ifadeden oluşmaktadır. İkinci bölüm ise öğrencilerin demografik özelliklerinin, eğitim ve iş durumlarının belirlenmesine yönelik 9 adet sorudan oluşmaktadır. Öğrencilere uygulanan 504 anket formundan hatalı ve eksik kodlanan 44 tanesi çalışma dışı bırakılarak, kalan 460 anket formu üzerinden elde edilen veriler, yüzde, frekans, çapraz tablolar, ki kare, t-testi ve anova analizleri ile değerlendirilmiştir.

ANALİZ VE BULGULAR

Girişimcilik eğilimi ölçeğinin güvenilirlik düzeyi 0,931 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçümlerin yüksek derecede güvenilirliğe sahip olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özelliklerinin sayısal ve yüzdesel olarak dağılımı

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	250	54,3
Erkek	210	45,7
Toplam	460	100,0
Yaş		
17-20 arası	29	6,3
21-24 arası	320	69,6
25 ve üstü	111	24,1
Toplam	460	100,0
Bölüm		
Turizm	77	16,7
Büro	117	25,4
İşletme	95	20,7
Muhasebe	87	18,9
Emlak	84	18,3
Toplam	460	100,0

Tablo 1'de araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısının 460 olduğu ve bunun %54,3'ünün kadın, %45,7'sinin erkek olduğu görülmektedir. 29 öğrenci 17-20 yaş, 320 öğrenci 21-24 yaş ve 111 öğrencinin 25 yaş ve üstü arasında olduğu görülmektedir.

Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda toplamda beş bölüm bulunmaktadır. Tablo 1'de katılımcılardan %16,7'sini turizm ve otel işletmeciliği bölümü öğrencilerinin oluşturduğu, %25,4'ünü büro yönetimi ve yönetici asistanlığı bölümü öğrencilerinin oluşturduğu, %20,7'sini işletme yönetimi bölümü öğrencilerinin oluşturduğu, %18,9'unu muhasebe ve vergi uygulamaları bölümü öğrencilerinin oluşturduğu, %18,3'ünü emlak ve emlak yönetimi bölümü öğrencilerinin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların eğitim ve iş durumlarının sayısal ve yüzdesel olarak dağılımı

Girişimcilik eğitimi alma durumu	Frekans	%
Evet	318	69,1
Hayır	142	30,9
Toplam	460	100,0
Staj yapma durumu		
Evet	184	40,0
Hayır	276	60,0
Toplam	460	100,0
Daha önce bir işte çalışma durumu		
Evet	183	39,8
Hayır	277	60,2
Toplam	460	100,0
Şu an bir işte çalışma durumu		
Evet	45	9,8
Hayır	415	90,2
Toplam	460	100,0
Mezuniyet sonrası iş kurma isteği		
Evet	320	69,6
Hayır	140	30,4
Toplam	460	100,0
Çalışılmak istenen işletme türü		
Kamu işletmesi	245	53,3
Özel işletme	94	20,4
Aile işletmesi	12	2,6
Kendi işletmesi	109	23,2
Toplam	460	100,0

Tablo 2’de katılımcıların geçmişteki iş tecrübelerinin ve gelecekteki iş beklentilerinin sayısal ve yüzdesel dağılımları verilmektedir. Buna göre, öğrencilerin %69,1’i daha önce bir girişimcilik eğitimi almışken, %30,9’u daha önce herhangi bir girişimcilik eğitimi almamıştır. Öğrencilerin staj yapıp yapmama durumları incelendiğinde, toplam 460 öğrenciden 184’ünün staj yaptığı, 276’sının staj yapmadığı görülmektedir. Öğrencilerin, %39,8’inin daha önce bir iş tecrübesi varken, %60,2’sinin herhangi bir iş tecrübesi bulunmamaktadır. Ayrıca 45 öğrencinin araştırma uygulaması yapıldığı sürede bir işte çalıştığı, 415 öğrencinin ise çalışmadığı görülmektedir. Öğrencilerin “mezun olduktan sonra kendi işinizi kurmak ister misiniz?” sorusuna %69,6’sı evet cevabını verirken, %30,4’ü hayır cevabını vermiştir. Araştırmadan elde edilen bir başka sonuç ise mezuniyet sonrası çalışılmak istenen işletme ile ilgilidir. Öğrencilerin %53,3’ü kamu işletmelerini, %20,4’ü özel işletmeleri, %2,6’sı aile işletmelerini ve %23,2’sinin kendi işletmesini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların demografik özellikleri ile iş tecrübeleri ve iş beklentilerinin karşılaştırılması

Daha önce bir işte çalıştınız mı?							p
Cinsiyet	Evet		Hayır		Toplam		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Kadın	46	18,4	204	81,6	250	100	,000
Erkek	137	65,2	73	34,8	210	100	
Toplam	183	39,8	277	60,2	460	100	
Bölüm							
Turizm	25	32,5	52	67,5	77	100	,000
Büro	53	45,3	64	54,7	117	100	
İşletme	14	14,7	81	85,3	95	100	
Muhasebe	60	69,0	27	31,0	87	100	
Emlak	31	36,9	53	63,1	84	100	
Toplam	183	39,8	277	60,2	460	100	
Mezun olduktan sonra kendi işinizi kurmak ister misiniz?							
Cinsiyet							
Kadın	192	76,8	58	23,2	250	100	,000
Erkek	128	61,0	82	39,0	210	100	
Toplam	320	69,6	140	30,4	460	100	
Daha önce girişimcilik eğitimi aldınız mı?							
Bölüm							
Turizm	27	35,1	50	64,9	77	100	,000
Büro	90	76,9	27	23,1	117	100	
İşletme	78	82,1	17	17,9	95	100	
Muhasebe	54	62,1	33	37,9	87	100	
Emlak	69	82,1	15	17,9	84	100	
Toplam	318	69,1	142	30,9	460	100	

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri ile iş tecrübeleri ve iş beklentileri arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla ki-kare analizi uygulanmıştır. Tablo 3 ve Tablo 4'te sadece değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanan durumlara yer verilmiştir. Öğrencilerin yaş değişkenleri ile daha önce bir işte çalışma durumları, mezuniyet sonrası kendi işini kurma isteği ve daha önce bir girişimcilik eğitimi alma durumu ile arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken, cinsiyet ve okudukları bölümler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuş ve bu tablo 3'te gösterilmiştir. Buna göre, daha önce bir işte çalışma durumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Daha önce bir işte çalışmayan kadın sayısı (204) erkek sayısından fazladır (73). Ayrıca daha önce bir işte çalışma durumu ile bölüm arasında da bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Muhasebe bölümü öğrencilerinde daha önce bir işte çalışma durumu diğer bölüm

öğrenci sayılarından fazla olmakla birlikte işletme bölümü, daha önce bir işte çalışmama durumu en fazla olan bölümü oluşturmaktadır.

Mezuniyet sonrası kendi işini kurmak isteyen kadın öğrencilerin erkek öğrencilerine oranla sayısı daha fazladır. Yani mezuniyet sonrası kendi işini kurma isteği ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$).

Daha önce bir girişimcilik eğitimi alma durumu ile cinsiyet ve yaş değişkenlerinde anlamlı bir farklılık bulunmazken, öğrencilerin bölümleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Buna göre, bölüm öğrencileri arasında yüzdesel olarak en fazla girişimcilik eğitimi alan öğrenciler, işletme ve emlak bölümü öğrencileri iken, en az girişimcilik eğitimi alan ise turizm bölümü öğrencileridir.

Tablo 4. Mezuniyet sonrası çalışılmak istenen işletme türü ile yaş değişkeni

Mezuniyet sonrası çalışılmak istenen işletme											
Yaş	Kamu işl.		Özel işl.		Aile işl.		Kendi işl.		Toplam		p
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
17-20	21	72,4	2	6,9	0	0,0	6	20,7	29	100	,000
21-24	175	54,7	72	22,5	3	0,9	70	21,9	320	100	
25 ve üstü	49	44,1	20	18,0	9	8,1	33	29,7	111	100	
Toplam	245	53,3	94	20,4	12	2,6	109	23,7	460	100	

Mezuniyet sonrası çalışılmak istenen işletme türü ile cinsiyet ve bölüm arasında anlamlı bir farklılık saptanmazken, mezuniyet sonrası çalışılmak istenen işletme türü ile öğrencilerin yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmış ve tablo 4'te gösterilmiştir ($p<0,05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin tüm yaş grupları incelendiğinde kamu işletmelerinde çalışmak isteyen öğrencilerin sayısı diğer işletmelere oranlara yüksektir. Ayrıca, işletme grupları tek tek incelendiğinde kamu işletmelerini en fazla 17-20 yaş arası öğrencilerin tercih ettiği (%72,4), özel işletmeleri diğer yaş gruplarına göre en fazla 21- 24 yaş arası öğrencilerin (72 kişi) tercih ettiği belirlenmiştir. Aile işletmelerini ve kendi işletmelerini tercih eden yaş grubunu ise 25 yaş ve üstü öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Girişimcilik Eğilimine Yönelik Görüşleri

1. Belirsizlik Toleransı Açısından İfadeler	N	Min.	Max.	Ort.	ss
Kurallara Karşı Çıkmaktan ve Kendimden Beklenmeyen İş Yapmaktan Hoşlanırım	460	1	5	2,5761	1,49388
Beklenmedik Olaylar Karşısında Oldukça Toleranslıyım	460	1	5	3,0087	1,21713
Kolayca Ümitsizliğe Kapılmam	460	1	5	3,2630	1,40894
İşimi Bölenlere Karşı Tahammül Ederim	460	1	5	2,5043	1,40880
Sokaktaki Seslere Hiç Aldırış Etmeden Çalışabilirim	460	1	5	2,5413	1,39108
2. Bağımsızlık İhtiyacı Açısından İfadeler	N	Min.	Max.	Ort.	ss
İhtiyaç Duyduğum Bir Şeyi Almak İçin Mağazaya Tek Başıma Giderim	460	1	5	3,3739	1,34609
Ekonomik Olarak Bağımsız Olmak İstiyorum	460	1	5	3,7391	1,38989
Farklı Olmaktan Korkmam	460	1	5	3,9196	1,31526
Başkalarından Emir Almayı Sevmem	460	1	5	3,9652	1,33614
Bir Şeye İnanıyorsam, Başkalarının Onayına Gerek Duymadan İş Yaparım	460	1	5	3,6087	1,32314
3. Risk Alma Açısından İfadeler	N	Min.	Max.	Ort.	ss
Hiç Bilmediğim Bir Yere Doğru Seyahat Edebilirim	460	1	5	3,2435	1,41632
Daha Çok Para Kazanmak İçin, Paramı Riske Etmekten Çekinmem	460	1	5	2,9783	1,41096
Yeni Şeyler Denemekten Çekinmem (yiyecek, kıyafet vb..)	460	1	5	3,8370	1,28742

Gece Karanlığında Bir Yerlere Gidebilirim	460	1	5	3,3522	1,44993
Kararsız ve Belirsiz Durumlara Karşı, Oldukça Toleranslıyım	460	1	5	3,0913	1,30206
4.Yenilikçilik Açısından İfadeler	N	Min.	Max.	Ort.	ss
Mevcut Problemleri Çözebilecek, Orijinal Fikir ve Düşünceler Üretebilirim.	460	1	5	3,6348	1,24778
Patron Olsam Yeni Fikirleri Olan ve Bunu Bana Anlatmaya Çalışan, Çalışanımı Dinlerim	460	1	5	3,9261	1,32800
Gelecekteki Fırsatları Yakalayacak Yeteneğe Sahibim	460	1	5	3,6261	1,20970
Beklenmedik Müşteri İhtiyaçları Karşısında, Geleneklere Bağlı Kalmayarak, Yeni Ürün Dizayn Edebilirim	460	1	5	3,4391	1,23783
İnsanların Yeni Ürün Üretecekleri Bir Çalışma Ortamı Kurarak, Birbirinin Zıttı Olan Düşüncelerin Çıkmasını Sağlayabilirim	460	1	5	3,4587	1,19021
5.Başarma İhtiyacı Açısından İfadeler	N	Min.	Max.	Ort.	ss
Başkaları İle Yarışmak Benim Yaşam Tarzımdır	460	1	5	3,3826	2,30877
İşimi O Kadar Etkin Yaparım ki, Başarma Hazzımı İçimde Hissederim	460	1	5	3,6522	1,24578
Yapacağım İşte Herkesten İyi Olmayı İsterim	460	1	5	3,9326	1,38062
Yenilmekten Hoşlanmam, Asla Pes Etmem	460	1	5	3,9196	1,54668
Yarışırken Önce Kazanmayı Düşünürüm	460	1	5	3,7957	1,30925
6.İnsanlarla İlişkiler Açısından İfadeler					
İnsanlarla Görüşmekten ve Onlarla Kaynaşmaktan Hoşlanırım	460	1	5	3,7783	1,38415
İnsanlara Yardımcı Olmayı Severim	460	1	5	4,0696	2,70873
Kişisel Zekâdan Çok, Kolektif Zekâyı Tercih Ederim.	460	1	5	3,2978	1,30041
Ben Patron Olsam Kolayca Müşteri Kazanabilirim	460	1	5	3,7065	1,25365
Ben Patron Olsam Kilit Elemanımı Kolayca Tespit Ederim	460	1	5	3,6435	1,24156
7.İç Kontrol Odağı Açısından İfadeler	N	Min.	Max.	Ort.	ss
Başladığım İş Bitinceye Kadar Israrla Takip Ederim	460	1	5	3,9217	1,25868
Eğer Birileri Bana Aptalca Bir İş Peşinde Koşuyorsun Derse, Onu Dinlemem	460	1	5	3,8196	1,29691
Eğer Bir Şey Yapmaya Karar Verirsem, Beni Durduracak Bir Şey Yoksa Onu Hemen Yaparım	460	1	5	3,8957	1,26886
Bir Kişinin Hayatımda Beni Yönlendirici Rol Oynamasını İstemem	460	1	5	3,7348	1,37646
Bir Şeyi Yaparım Diye Söz Verirsem, Mutlaka Yaparım	460	1	5	3,9587	1,24216
8. Yaratıcılık Açısından İfadeler	N	Min.	Max.	Ort.	ss
Yeni Fikirlerin Doğması İçin Katılımcılık Mutlaka Sağlanmalıdır	460	1	5	3,8826	1,24342
İnsan Her Fikri Öğrenmeli ve Kendisi İçin Bir Sentez Oluşturmalıdır	460	1	5	3,9043	1,20075
Yaşamdan Deneyimler Kazanmalı ve Yeni Objeler Tasarlamalıyım	460	1	5	3,7043	1,24003
Yaratıcı Fikir, Dizayn, Ürün Yarışmalarına Katılmak İstiyorum	460	1	5	3,4065	1,37118
Hayatımda Karşılaştığım Problemlere Karşı Yaratıcı Çözümlerim Oldu	460	1	5	3,7174	1,32124

Araştırmaya katılan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri sekiz boyutta (belirsizlik toleransı, risk alma, bağımsızlık ihtiyacı, başarıma ihtiyacı, yenilikçilik, içsel kontrol, insanlarla ilişki ve yaratıcılık) ele alınmış ve bu sekiz boyutun her biri 5 ifade ile açıklanmıştır. Tablo 5'te girişimcilik eğilimine yönelik sekiz boyutta bulunan ifadelerin ortalamaları görülmektedir. Buna göre, ilk boyut olan belirsizlik toleransı boyutunda bulunan ifadeler incelendiğinde en yüksek ortalamaya(3,2630) sahip ifade "Kolayca Ümitsizliğe Kapılmam" olurken en düşük ortalamaya (2,5043) sahip ifade "İşimi Bölenlere Karşı Tahammül Ederim" olmuştur.

Girişimcilik eğilimini açıklayan ikinci boyut olan bağımsızlık ihtiyacı boyutunun ifadeleri incelendiğinde, ifade ortalamaların birbirine yakın olduğu fakat en yüksek ortalamaya sahip ifadenin 3,9652 ile “Başkalarından Emir Almayı Sevmem” ifadesi olduğu görülmektedir.

Risk alma durumunun değerlendirildiği boyuttaki ifadelerde “Yeni şeyler Denemekten Çekinmem” ifadesi (3,8370) en yüksek ortalamaya sahipken, “Daha Çok Para Kazanmak İçin, Paramı Riske Etmekten Çekinmem” ifadesinin en düşük ortalamaya (2,9783) sahip olduğu belirlenmiştir.

Yenilikçilik ifadelerinin değerlendirildiği dördüncü boyutta ise, 3,9261 ortalama ile “Patron Olsam Yeni Fikirleri Olan ve Bunu Bana Anlatmaya Çalışan, Çalışanımı Dinlerim” ifadesi ile 3,4391 ortalama ile “Beklenmedik Müşteri İhtiyaçları Karşısında, Geleneklere Bağlı Kalmayarak, Yeni Ürün Dizayn Edebilirim” arasında değişmektedir.

Beşinci boyut olan başarıma ihtiyacı boyutunda en yüksek ortalamaya(3,9326) sahip ifade “Yapacağım İşte Herkesten İyi Olmayı İsterim” ifadesiyken, en düşük ortalamaya (3,3826) sahip ifade “Başkaları İle Yarışmak Benim Yaşam Tarzımdır” ifadesidir.

Girişimcilik eğiliminin insanlarla ilişkiler açısından değerlendirildiği boyutta “İnsanlara Yardımcı Olmayı Severim” ifadesinin ortalaması(4,0696) en yüksek ortalamaya sahip ifade iken, “Kişisel Zekâdan Çok, Kolektif Zekâyı Tercih Ederim” ifadesi en düşük ortalamaya sahip ifadedir (3,2978). Bu da öğrencilerin bireysel davranmaktan ziyade sosyal davranmaya daha yatkın olduklarını göstermektedir.

İçsel kontrol boyutunda “Bir Şeyi Yaparım Diye Söz Verirsem, Mutlaka Yaparım” ifadesi en yüksek ortalamaya sahipken (3,9587), “Bir Kişinin Hayatımda Beni Yönlendirici Rol Oynamasını İstemem” ifadesi en düşük ortalamaya (3,7348) sahip ifade olmuştur. Bu da, öğrencilerin bir işi tamamlama konusunda kararlı olduklarını ortaya koymaktadır.

Son boyut olan yaratıcılık boyutunun ifadeleri incelendiğinde, en yüksek ortalamaya sahip olan“İnsan Her Fikri Öğrenmeli ve Kendisi İçin Bir Sentez Oluşturmalıdır” (3,9043) ifadesi ile en düşük ortalamaya (3,4065) sahip olan “Yaratıcı Fikir, Dizayn, Ürün Yarışmalarına Katılmak İstiyorum” ifadesi arasında değişmektedir. Bu ifadelerden, öğrencilerin öğrenmeye hevesli oldukları fakat yaratıcılıklarını gerçekleştirme noktasında çekingen davrandıkları sonucuna ulaşılabilmektedir.

Tablo 6. Girişimcilik eğilimi boyutlarının cinsiyet açısından incelenmesi

	Cinsiyet	N	Ort.	ss	p
Belirsizlik Toleransı	Kadın	250	2,7336	,74267	,190
	Erkek	210	2,8324	,87326	
Bağımsızlık İhtiyacı	Kadın	250	3,8336	,89019	,009
	Erkek	210	3,5876	1,11640	
Risk alma	Kadın	250	3,1744	,78907	,001
	Erkek	210	3,4505	1,03022	
Yenilikçilik	Kadın	250	3,6528	,79644	,364
	Erkek	210	3,5743	1,05409	
Başarma İhtiyacı	Kadın	250	3,8328	1,06407	,036
	Erkek	210	3,6219	1,08513	
İnsanlarla İlişki	Kadın	250	3,8600	1,07520	,000
	Erkek	210	3,5076	1,07090	
İç Kontrol Odağı	Kadın	250	4,0368	,87532	,000
	Erkek	210	3,6629	1,07332	
Yaratıcılık	Kadın	250	3,8016	,93241	,065
	Erkek	210	3,6295	1,06087	

Tablo 6’da araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri ile girişimcilik boyutları arasında farklılık olup olmadığı incelenmektedir. Tablo 6’da girişimciliğin beş boyutu ile (bağımsızlık ihtiyacı, risk alma, başarıma ihtiyacı, insanlarla ilişki ve içsel kontrol) demografik özellikler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir (p<0.05).

Öğrencilerin cinsiyetleri, girişimcilik eğilimi boyutlarından bağımsızlık ihtiyacı, risk alma, insanlarla ilişki ve içsel kontrol boyutunda farklılık göstermektedir. Erkekler, risk alma açısından kadınlara oranla daha istekli davranırken, kadınlar bağımsızlık ihtiyacı, içsel kontrol, başarıma ihtiyacı ve insanlarla ilişki boyutlarındaki ifadelerle erkeklerden daha eğilimlidirler.

Tablo 7. Girişimcilik eğilimi boyutlarının bölüm açısından incelenmesi

	Bölüm	N	Ort.	ss	p	Çoklu. Karş.
Belirsizlik Toleransı	Turizm	77	2,8312	,77871	,982	-----
	Büro	117	2,7726	,68677		
	İşletme	95	2,7579	,74314		
	Muhasebe	87	2,7701	,99371		
	Emlak	84	2,7714	,84974		
Bağımsızlık İhtiyacı	Turizm	77	3,8338	,85434	,008	Muhasebe- Turizm(,004), Büro-Muhasebe (,010), İşletme-Muhasebe (,016), Muhasebe-Emlak (,001) p<0,05
	Büro	117	3,7487	1,07195		
	İşletme	95	3,7411	1,02350		
	Muhasebe	87	3,3839	1,08787		
	Emlak	84	3,9071	,86286		
Risk alma	Turizm	77	3,2026	,87087	,568	-----
	Büro	117	3,3162	,94877		
	İşletme	95	3,2379	,79856		
	Muhasebe	87	3,3126	1,06343		
	Emlak	84	3,4262	,91130		
Yenilikçilik	Turizm	77	3,6831	,78897	,061	-----
	Büro	117	3,6376	,90817		
	İşletme	95	3,6505	,85002		
	Muhasebe	87	3,3632	1,09652		
	Emlak	84	3,7524	,91130		
Başarıma İhtiyacı	Turizm	77	3,9429	,83908	,027	Turizm- Büro (,043), Turizm-Muhasebe(,008), Muhasebe-Emlak (,011) P<0,05
	Büro	117	3,6239	1,04524		
	İşletme	95	3,7726	,95766		
	Muhasebe	87	3,4943	1,12015		
	Emlak	84	3,9143	1,32675		
İnsanlarla İlişki	Turizm	77	3,8753	,83290	,005	Turizm- Muhasebe (,002), İşletme-Muhasebe (,018), Emlak-Muhasebe (,001) p<0,05
	Büro	117	3,6496	,96236		
	İşletme	95	3,7326	,94918		
	Muhasebe	87	3,3540	1,15646		
	Emlak	84	3,9262	1,40731		
İç Kontrol Odağı	Turizm	77	4,0753	,82783	,001	Turizm-Muhasebe (,000), Büro-Muhasebe (,014), İşletme- Muhasebe (,006) Emlak- Muhasebe (,000) P<0,05
	Büro	117	3,8342	1,01923		
	İşletme	95	3,8947	,92752		
	Muhasebe	87	3,4966	1,17210		
	Emlak	84	4,0690	,82870		
Yaratıcılık	Turizm	77	3,8312	,94594	,138	-----
	Büro	117	3,5624	,99132		
	İşletme	95	3,7600	,98525		
	Muhasebe	87	3,6437	1,17431		
	Emlak	84	3,8881	,82395		

Tablo 7’de girişimcilik eğilimi boyutları öğrencilerin bölümleri açısından incelenmektedir. Girişimcilik eğilimi boyutlarından bağımsızlık ihtiyacı, başarıma ihtiyacı, insanlarla ilişki ve içsel kontrol boyutları ile öğrencilerin bölümleri arasında $p<0.05$ anlamlılık düzeyinde bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Bu farklılığın hangi bölümlerden kaynaklandığını belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden faydalanılmıştır. Bölümler arası farklılık, bağımsızlık ihtiyacı boyutunda muhasebe bölümü ile diğer tüm bölümler arasında ortaya çıkmaktadır. İstatistiksel anlamda farklılığın, başarıma ihtiyacı boyutunda, Turizm-Büro, Turizm-Muhasebe, Muhasebe-Emlak bölümlerinden, insanlarla ilişki boyutunda muhasebe ile turizm, işletme ve emlak bölümlerinden kaynaklandığı ve içsel kontrol boyutunda ise yine muhasebe ile diğer tüm bölümlerden kaynaklandığı gözlenmiştir ($p<0.05$).

SONUÇ

Kırıkkale Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilerek farklılıkların tespit edilmesine yönelik gerçekleştirilen bu çalışmanın örneklem grubunu Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda, 2016-2017 eğitim öğretim yılında okuyan beş farklı bölümdeki 460 öğrenci oluşturmuştur.

Üniversite eğitimi alarak istihdama katkı sağlaması öngörülen gençlerin girişimcilik eğilimlerinin tespit edilmesi çalışmanın ana problemlerinden biridir. Bu kapsamda elde edilen veriler doğrultusunda, üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerinin yanı sıra eğitim ve iş durumlarına ilişkin girişimcilik eğilimlerinde ortaya çıkan farklılıkların neler olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonuçları ilgili alan yazında belirtilen diğer çalışmalarla uyumluluk göstermektedir (Din vd, 2016; Yılmaz ve Günel, 2011; Fidan ve Çiftçi, 2010; İbicioğlu vd, 2009; Karabulut, 2009; Demirel ve Tikici, 2010; Güney ve Nurmahamatuly 2007; Örucü vd, 2007; Yayla ve Sevin, 2015; Avşar, 2007; Patır ve Karahan, 2010; Naktiyok ve Timuroğlu, 2009; Cansız, 2007).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %69,1'i daha önce girişimcilik eğitimi almış, %40'ı staj eğitimini tamamlamış, %39,8'i daha önce bir işte çalışmışken, %90,2'si araştırma sürecinde herhangi bir işte çalışmadığını bunun yanı sıra %69,6'sının mezuniyet sonrasında iş kurma fikri olduğu fakat %53,3'ünün kamu işletmelerinde çalışmak isterken, %23,2'sinin ise kendi işletmesini kurmak istediği tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu, iş kurma fikri olduğunu ifade ederken, öğrencilerin önemli bir kısmı ise mezuniyet sonrasında kamu işletmelerinde çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçların literatürde yer alan diğer çalışmalarla (Din vd, 2016; Yılmaz ve Günel, 2011; Patır ve Karahan, 2010) uyumlu gösterdiği ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin daha önce bir işte çalışma durumları ile cinsiyet ve okudukları bölüm arasında ve kendi işini kurma isteği arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Özellikle bölüm bazında %65,0 ile muhasebe bölümü öğrencilerinin ve %65,2 ile erkek öğrencilerin daha önce bir işte çalıştığı, buna rağmen %76,8 ile kadınların mezun olduktan sonra kendi işini kurma isteği olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç alan yazındaki önceki çalışmalar ile önemli benzerlikler göstermektedir (Solmaz vd., 2014, İrmış, 2003; Bozkurt, 2007). Ayrıca mezuniyet sonrası çalışılmak istenen işletme türü ile yaş değişkeni arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Buna göre 25 ve üstü yaşa sahip olan öğrencilerin kendi işletmesinde çalışmak istediği ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini tespit etmek üzere her biri 5 ifadeden oluşan 8 boyut incelenmiştir. Buna göre en düşük ortalamaya sahip olan ifade belirsizlik toleransı boyutu altında yer alan "*işimi bölümlere karşı tahammül ederim*" ifadesi olmuştur (ifade ort.2,5043). Gittikçe bireyselleşen toplumsal yapının bu ifade üzerinde etkisi olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra en yüksek ortalamaya sahip "*insanlara yardımcı olmayı severim*" ifadesi ise insanlarla ilişkiler boyutunda yer alırken (ifade ort. 4,0696), ortalama değeri açısından en yüksek ikinci değere sahip olan "*başkalarından emir almayı sevmem*" ifadesi bağımsızlık ihtiyacı boyutunda (ifade ort. 3,9652), "*bir şeyi yaparım diye söz veririm, mutlaka yaparım*" ifadesi en yüksek üçüncü ortalama değer ile içsel kontrol boyutunda yer almaktadır (ifade ort. 3,9587). Elde edilen yüksek ortalama değerleri katılımcıların yüksek girişimcilik eğilimine sahip olduğu şeklinde yorumlanabilmektedir.

Araştırma kapsamında demografik özellikler ile girişimcilik eğilimi boyutları arasında çeşitli farklılıklar saptanmıştır. Erkek girişimci adaylarının kadınlara oranla risk almaya eğilimli oldukları, bağımsızlık ihtiyacı, başarıma ihtiyacı, insanlarla ilişki ve içsel kontrol odağı açısından ise kadınların erkeklere nazaran daha yüksek eğilime sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu durum Ulama'nın (2016) çalışmasında ifade ettiği gibi geleneksel toplum yapısının kadın girişimci adaylarının temkinli olmaya yönlendirilmelerinden kaynaklanabilmektedir. Bunun yanı sıra bölümler bazında bağımsızlık ihtiyacı, başarıma ihtiyacı, insanlarla ilişki ve içsel kontrol boyutları arasında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bölümler arasında girişimcilik eğiliminin boyutlarına göre farklılığın genelde muhasebe bölümü ile diğer bölümler arasında gerçekleştiği saptanmıştır. Bu durumun muhasebe bölümü öğrencilerinin diğer bölüm öğrencilerine göre, daha önce bir işte çalışmış olma yüzdelerinin daha yüksek olması ve girişimci kişilik özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Gençlerin girişimcilik eğitimlerini alması, gerçekleştirme arzusunda oldukları girişimlerin olgunlaşma şansını da arttıracaktır. Ekonominin en önemli dinamikleri arasında gösterilen gençlerin ve üniversite öğrencilerinin cesaret kazanması, iş kurmaya yönlendirilmesi ve girişimcilik davranışını gerçekleştirebilmesi için üniversitelerde yürütülecek nitelikli girişimcilik eğitimlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Nitekim gerçekleştirilen birçok araştırma

(Martin, McNally ve Kay, 2013; Mwasalwiba, 2010) eğitim seviyesinin artmasının girişimcilik eğilimini olumlu yönde etkilediğini belirtmektedir.

Girişimciliğin bir eğitim konusu mu yoksa eğitimin doğal bir sonucumu olduğu bir ikilem yaratmaktadır. Fakat literatür incelendiğinde (Martin, McNally ve Kay, 2013; Volery vd, 2013; Dickson, Solomon ve Weaver, 2008; Mwasalwiba, 2010) girişimciliğin her iki temel boyuta da sahip olduğu belirtilebilir. Eğitim açasından değerlendirildiğinde girişimcilik gibi bilinmeyen bir olgunun uygulama değeri olmayacağı gibi, uygulanamayan bir olgunun da teorik değeri anlamlı olmayacaktır (Şahin, 2011). Bu sebeple girişimcilik eğitiminin, girişimci özellik ve becerilerinin doğru şekilde tanımlanabilmesi, kazanılabilmesi ve hayata aktarılabilmesi için önemli bir koşul olduğu kabul edilmekle birlikte, zorunlu bir durum olmadığı düşünölmektedir.

Girişimcilik eğitimi, toplumun ihtiyaç duyduğu beşerî sermayenin gelişimi içinde önemlidir. Bu nedenle, bir girişimcilik kültürünün oluşturulması ve gençlere girişimci fırsatlar sunmak için gerekli olan beceri, tutum ve davranışların geliştirilmesi gerekmektedir. Şüphesiz ki her seviyedeki eğitim kurumları (ilk, orta ve yükseköğretim), girişimci becerilerin geliştirilmesi için uygun yöntemleri kullanma çabalarına yatırım yapması gerekmektedir.

Bu çalışma sınırlı bir örneklem ve kısıtlı bir zaman diliminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın daha geniş ve farklı örneklem grupları üzerinde uygulanması farklı sonuçlar vermesi ve genelleştirilmesi açısından önemlidir. Son olarak, bu çalışmanın girişimcilik literatürüne önemli katkıları olacağı ve gelecekteki araştırmacılara yol göstereceği düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Ahmetoğlu, G., Leutner, F. and Chamorro-Premuic, T. (2011). Eqonomics: understanding the relationship between individual differences in trait emotional intelligence and entrepreneurship. *Journal of Personality and Individual Differences*, 51, 1028–1033
- Arıkan, S. (2002), “Girişimcilik, temel kavramlar ve bazı güncel konular”, Ankara: Siyasal Kitabevi
- Avşar, M. (2007). Yükseköğretimde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması, Çukurova üniversitesinde bir uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Balaban, Ö.ve Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi: Sakarya üniversitesi İİBF örneği.
- Başar, M. (2014). Akademik girişimcilik. Kuruluş finansmanı ve şirketleşme süreci. Ankara: Nisan Kitabevi.
- Bozkurt, V. ve Baştürk, ř. (2007). Kobi girişimcilerinde risk ve belirsizlik algıları: Bursa örneği Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi, 43-73.
- Caliendo, M. and Kritikos, A. (2011). Searching for the entrepreneurial personality: new evidence and avenues for further research, Iza Discussion Paper No.5790, 1-11.
- Cansız, E. (2007). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Cuervo, Á, Domingo, R. and Salvador R. (2007). Entrepreneurship: concepts, theory and perspective. Introduction, *Entrepreneurship*. Springer Berlin Heidelberg, 1-20.
- Demirel, E. T. ve Tikici, M. (2010) Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin beyin baskınlık analizi ile değerlendirilmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(32), 221-253.
- Dickson, P. H., G. T. Solomon, and K. M. Weaver (2008). “Entrepreneurial Selection and Success: Does Education Matter?,” *Journal of Small Business and Enterprise Development* 15(2), 239–258.
- Din, B. H., Anuar, A. R. and Usman, M. (2016). The effectiveness of the entrepreneurship education program in upgrading entrepreneurial skills among public university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 224, 117-123.
- Falkang, J.and F. Alberti (2000). The assessment of entrepreneurship education, *Industry and Higher Education* 14(2), 101–108.
- Fidan, Y. ve Çiftçi, S. (2010). Farklı fakültelerdeki işletme öğrencilerinin girişimciliğe bakışları, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(4), 58-73.
- Güney, S. ve Nurmakhamatuly, A. (2007). Kültürün girişimciliğe etkisi: Kazakistan ve Türkiye üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(18), 62-86.
- Harris, M. L.and S. G. Gibson (2008). Examining the entrepreneurial attitudes of US business students, *Education + Training* 50(7), 568–581.
- İbicioğlu H., Özdaşlı K. ve Alparslan A.M. (2009). Girişimci özellikler ve girişimcilik türü tercihi üzerinde ebeveyn etkisi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Araştırması, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 12(2), 521-538.
- İrmis, A. (2003). Kırgızistan Biskek'teki üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine yapılan bir çalışma, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 135-152.
- Karabulut, A. T. (2009). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirleme, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 26(1),331-356.
- Martin, B., J. McNally, and M. Kay (2013). Examining the formation of human capital in entrepreneurship: a meta-analysis of entrepreneurship education outcomes, *Journal of Business Venturing* 28(2), 211–224.

- Mc Clelland, D.C. (1961). *The achieving society*, Princeton, N.J: Van Nostrand
- Mwasalwiba, E. S. (2010). Entrepreneurship education: a review of its objectives, teaching methods, and impact indicators, *Education + Training* 52(1), 20–47.
- Naktiyok, A. ve Timüroğlu, M. K. (2009). Öğrencilerin motivasyonel değerlerinin girişimcilik niyetleri üzerine etkisi ve bir uygulama, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(3), 85-103.
- Nalçacı İıkiz, A. (2011). *Otel işletmelerinde iç girişimciliği etkileyen örgüt içi faktörlere ilişkin bir araştırma*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Örücü, E., Kılıç, R. ve Yılmaz, Ö. (2007). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel faktörlerin etkisi, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2) 27-47.
- Patır S. ve Karahan, M. (2010). Girişimcilik eğitimi ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik profillerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması, *İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 27-44.
- Reynolds, P.D. (2005). Understanding business creation: Serendipity and scope in two decades of business creation studies. *Small Business Economics*, 24, 359-364.
- Rotter, J.B. (1990). Internal versus external control of reinforcement: A case history of a variable. *American Psychologist*, 45, 489-493.
- Salur, S. ve Toprak, Y. (2015). Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlemesine Yönelik Bir Araştırma: Nazilli Meslek Yüksekokulu Örneği. *Colleges*, 7.
- Segal, G., Borgia, D. and Jerry Schoenfeld, (2005). The motivation to become an entrepreneur, *International Journal of Entrepreneurial Behaviour&Research*, 11(1), 43-59
- Shane, S.and Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of Management Journal*, 25, 217–226.
- Solmaz, S. A., Aksoy, Ö, Şengül, S. ve Sarıışık, M. (2014). Üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin belirlenmesi: turizm lisans ve ön lisans öğrencileri üzerine bir alan araştırması. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 16(26), 41–55.
- Şahin, M. (2011). Girişimcilik bağlamında eğitimin sivilleşmesi ve girişimcilik örneği olarak stk'lar, *Sosyal Bilimler Dergisi, Dumlupınar Üniversitesi*, 30, 121-132.
- TÜİK, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21865> (Erişim Tarihi 18.4.2017)
- Ulama, S. (2016). Turizm lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Sakarya Üniversitesi *International Conference On Eurasian Economies*, 741-751.
- Volery, T., Müller, S., Oser, F., Naepflin, C.and Rey, N. (2013). The impact of entrepreneurship education on human capital at upper secondary level. *Journal of Small Business Management*, 51(3), 429-446.
- Volkman, C., Wilson, K.E., Marlotti, S., Rabuzzi, D., Vykarnam, S. and Sepulvuda, A. (2009). *Educating the next wave of entrepreneurs: Unlocking entrepreneurial capabilities to meet the global challenges of the 21st Century. A report on the global Education Initiative*. Switzerland: World Economic Forum
- Ward, Thomas B. (2004). Cognition, creativity and entrepreneurship, *Journal of Business Venturing*, 19(2), 173-188.
- Yayla, Ö.ve Sevin, H. D. (2015). Tourism students' motivation level in Turkey. *International Journal of Business and Social Research*, 5(4), 24-33.
- Yılmaz, B. S. ve Günel, Ö. D. (2011). Üniversite eğitimi ve girişimcilik: bireyleri girişimciliğe yönlendiren etkenler, *Akademik Bakış Dergisi*, 26(5), 1-20.